

Simpozijum
**Aktuelna praksa i izazovi u interprofesionalnom
obrazovanju zdravstvenih radnika**

18. novembar 2016.
Univerzitet u Novom Sadu

INTERPROFESIONALNO OBRAZOVANJE: POJMOVNO ODREĐENJE, RAZVOJ I NEOPHODNI RESURSI

Zoran Komazec

Medicinski fakultet

Univerzitet u Novom Sadu

Zašto IPE?

- Zdravstveni sistem ne omogućava ono što pacijent treba ili zaslužuje.
- Mnogo medicinskih grešaka koje često nastaju zbog loše komunikacije i nedefinisanih odnosa između zdravstvenih radnika.
- Da pruži zdravstvenu zaštitu koja omogućava optimalne rezultate u lečenju pacijenta.

Mi smo
lekari, i
glavni smo!

Oprostite, ali
medicinske
sestre zaista
rade direktno sa
pacijentima..

Kada
dođete
do usta –
pozovite
nas.

Bez mene, ne
biste znali razliku
između
benzodiazepina i
barbiturata.

Šta je IPE?

“Interprofesionalno obrazovanje (IPE) je podučavanje / učenje u kome dve ili više profesija uče sa drugima, od drugih i o drugima da bi poboljšali međusobnu saradnju i kvalitet zdravstvene zaštite”.

Centar za unapređenje interprofesionalnog obrazovanja u Velikoj Britaniji (CAIPE)

Ključni činioci za IPE

- 2+ profesije
- Značajna **interaktivnost** među učesnicima
- Prilika da **uče sa drugima, od drugih i o drugima**
- Nastava treba da omogući:
 - Učešće članova tima
 - Poboljšanje zajedničkog rada članova tima
 - Strategije za interprofesionalnu komunikaciju

Terminologija

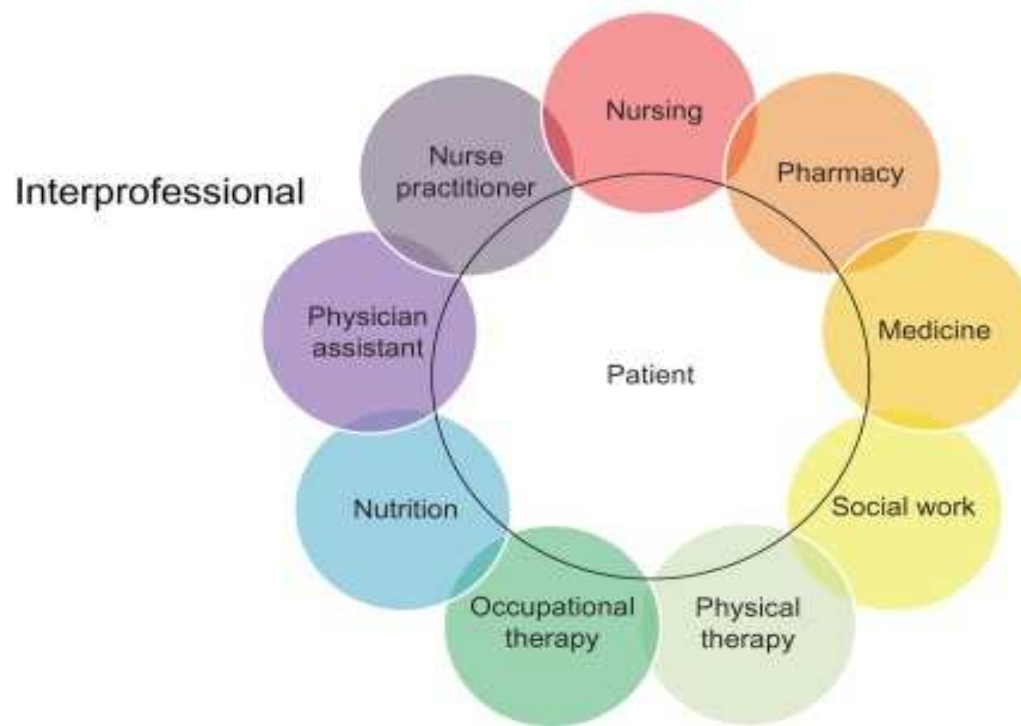
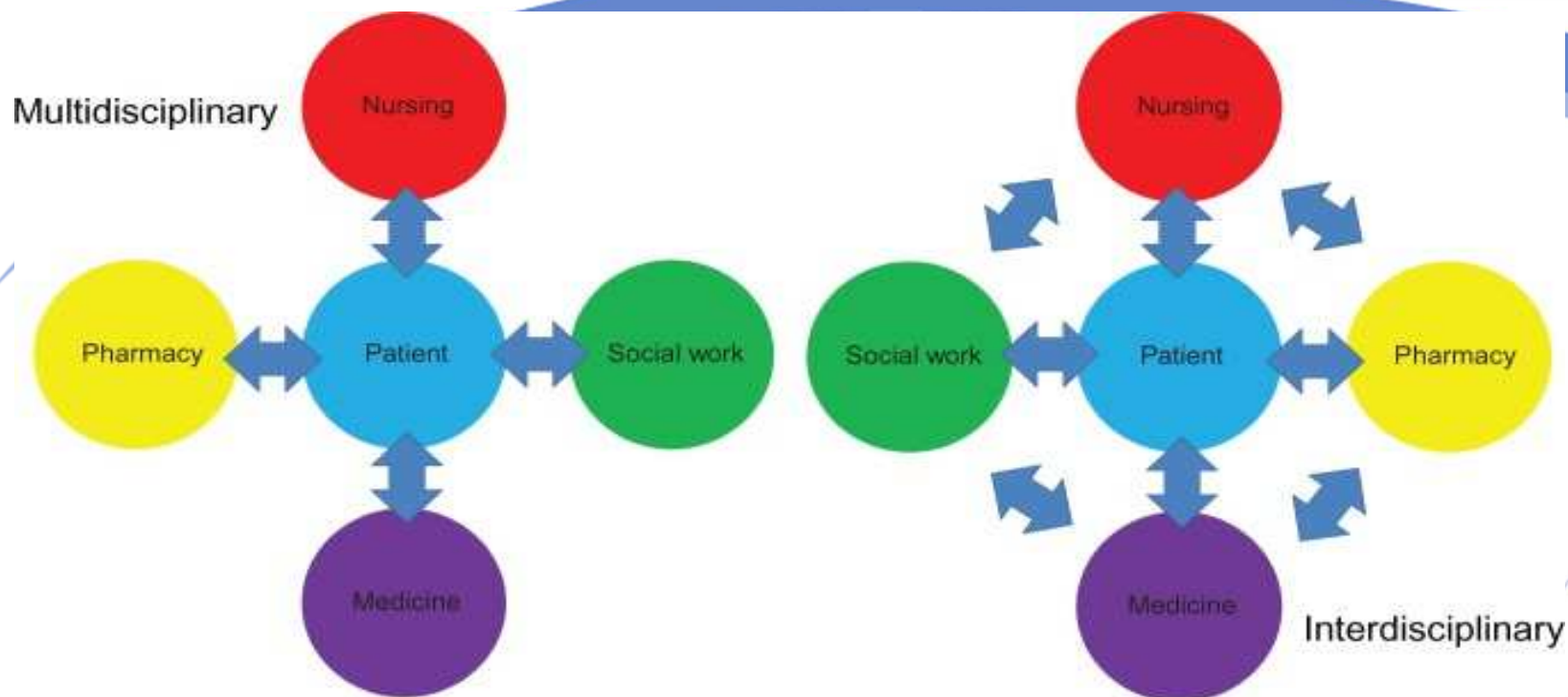
‘**Uni**’ profesionalno: pripadnici iste profesije uče zajedno

‘**Multi**’ profesionalno : dve ili više profesija uče zajedno (minimalna interakcija)

‘**Inter**’ profesionalno: dve ili više profesija uče sa drugima, od drugih i o drugima zbog poboljšanja saradnje i kvaliteta zdravstvene zaštite

‘**Inter**’ disciplinarno: dve ili više profesije koje dele informacije i odluke sa malom ili bez ikakve razmene znanja

Carpenter J, Dickinson H Interprofessional Education and Training. Policy Press. Great Britain. 2008. p.3

Razlike

Interprofesionalna

- Razmena iskustava
- Interakcija/zajedničko odlučivanje
- Zajednička odgovornost za odluke

Multiprofesionalna

- Razmena iskustava
- Ne očekuje se interakcija ili zajedničko donošenje odluka

Kako izgleda IPE?

- Pristup u edukaciji
- Zahteva interakciju
- Promene koje omogućavaju drugačije doživljavanje sebe i ostalih članova tima
- Pozitivan efekat na kliničku praksu

Šta nije IPE?

Grupe studenata različitih profila koji sede u istoj učionici i slušaju isto predavanje

-

Studenti jednog profila koji dele svoja znanja sa studentima drugih profila u formi jednosmernog predavanja.

Kako izgleda saradnja?

Morrison, G. Goldfarb, S, Lancken, PN. (2010) *Team Training of Medical Students in the 21st Century: Would Flexner Approve?* Academic Medicine 85 (2), 254-259.

- U XX veku - **članovi tima su bili sredstva** za lekara kao donosioca odluke
- U XXI veku – **članovi tima su odgovorni** za ključne odluke u tremanu pacijenta zajedno sa lekarom.
- Ovaj pomak zahteva promenu u načinu pripreme svih učesnika za praksu. Zdravstveni profesionalci moraju razumeti uloge i polja ekspertize svih kolega i biti osposobljeni za interprofesionalnu komunikaciju.
- Zdravstveni profesionalci moraju shaviti da **kolektivno znanje grupe** značajno prevazilazi znanje svakog pojedinca.

Promena principa

Lekar u centru

u

Pacijent u centru

Autonomija lekara

u

Timska saradnja

Fokus na bolest i lečenje

u

Fokus na promociju zdravlja

Pasivna uloga pacijenta

u

Učešće pacijenta i porodice

Lečenje akutnih bolesti

u

Lečenje hroničnih stanja

Aschenbrener CA, Clearing a Path Ahead for IPE
Presentation: Collaborating Across Borders II, Halifax, 2007

Institute of Medicine, Crossing the Quality Chasm (2001)

Tipovi IPE programa

- IPE dan
- IPE seminar
- IPE radionice
- IPE didaktički kursevi
- IPE uklobljen u program

Znanje, ideje, stavovi i vrednosti su razvijeni kao rezultat
odnosa sa ljudima

Metode podučavanja

- Predavanje timovima
- Diskusija u malim grupama (20-30 studenata)
- Studenti se dele u IP timove (po 4-5 studenata)
- Studenti pripremaju izveštaj o aktivnostima
- Kritički osvrt na izveštaj (**debriefing**) analizom izveštaja ili video snimka

Studenti najbolje usvajaju znanja

- Motivisani
- Podsticajno i sigurno okruženje
- Postavljeni jasni ciljevi
- Dobiju relevantne informacije za ciljeve učenja
- Učenje odražava situacije iz realnog života
- Aktivno uključeni
- Primaju redovne, konstruktivne povratne informacije
- Imaju vremena za razmišljanje

Barijere za IPE

- Psihosocijalne
- Kulturalne
- Logističke

Psihosocijalna problemi

- Studenti su uključeni u snažni razvojni proces profesionalizacije
- “Pripadnost” grupi i utvrđivanje identiteta
- Studenti zdravstvene struke, naročito medicine, imaju tendenciju da sve “drže pod kontrolom”.
- Studenti su perfekcionista sa visokim standardima i ograničene tolerancije za neuspeh (svoj ili drugih lica) što dovodi do značajnih izazova kada su članovi tima

Psihosocijalni problemi

- Dinamika grupe je nepredvidiva
- Bez adekvatnog vođenja radne grupe su krhke
- Jedan disfunkcionalni član može narušiti grupu
- Timovi se mogu raspasti uparivanjem ili deljenjem članova tima

Kulturalni problemi

- Obrazovni program promoviše individualna postignuća u odnosu na timski rad
- Hijerarhija i autoritet – dominacija u kliničkom radu
- Samodovoljnost
- Individualna odgovornost
- Mediji favorizuju herojske solo igrače
- Kult “belog mantila” postavlja studenta medicine kao “posebnog”
- Fakulteti su slabo obučeni za IPE

Logistički problemi

- Različiti kompleksni akademski planovi i kalendari
- Teško uključivanje IPE u pretrpane kurikulume
- Prostor za izvođenje nastave
- Studenti imaju različita predznanja i nivo isustva
- Odvojena rukovodstva i izvori finansiranja
- Sredstva

Rešenja

- Rano upoznavanje sa IPE
- Pripadnost u više od jedne grupe i u različitim grupama
- Određivanje zajedničkih kompetencija
- Team-based learning
- Evidence-based learning

Rešenja

- Simulacije u kojima učestvuju interdisciplinarni timovi sa različitim ulogama
- Bežeći od hijerarhijske strukture – rotirajuće vođstvo kada god je moguće
- Podela odgovornosti

Rešenja

- Višedimenzionalno partnerstvo
- Deljenje resursa – edukativnih, informatičko tehnoloških, istraživačkih
- Zajedničko vođstvo
- Najbolje od vrha

